

Η περιβαλλοντική και πολιτισμική κληρονομιά της Γαύδου

Οικότοποι και Πανίδα της Γαύδου

Κοντάκος Δημήτριος,
Δασολόγος MSc

Οργανισμός
Φυσικού Περιβάλλοντος
και Κλιματικής Αλλαγής

Ο.Φ.Υ.Π.Ε.Κ.Α.

Μονάδα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Σαμαριάς και
Προστατευόμενων Περιοχών Δυτικής Κρήτης

Γαύδος 10 Απριλίου 2022

Τι είναι οι οικότοποι;

Οδηγία 92/43/ΕΟΚ

- 1 "φυσικοί οικότοποι": οι χερσαίες περιοχές ή υγρά τοπία που διακρίνονται χάριν στα βιολογικά και μη βιολογικά γεωγραφικά χαρακτηριστικά τους, είτε είναι εξ ολοκλήρου φυσικές είτε ημιφυσικές
- 2 "οικότοπος ενός είδους": περιβάλλον οριζόμενο από βιολογικούς και μη βιολογικούς χαρακτηριστικούς παράγοντες, στο οποίο ζει το είδος σε ένα από τα στάδια του βιολογικού του κύκλου

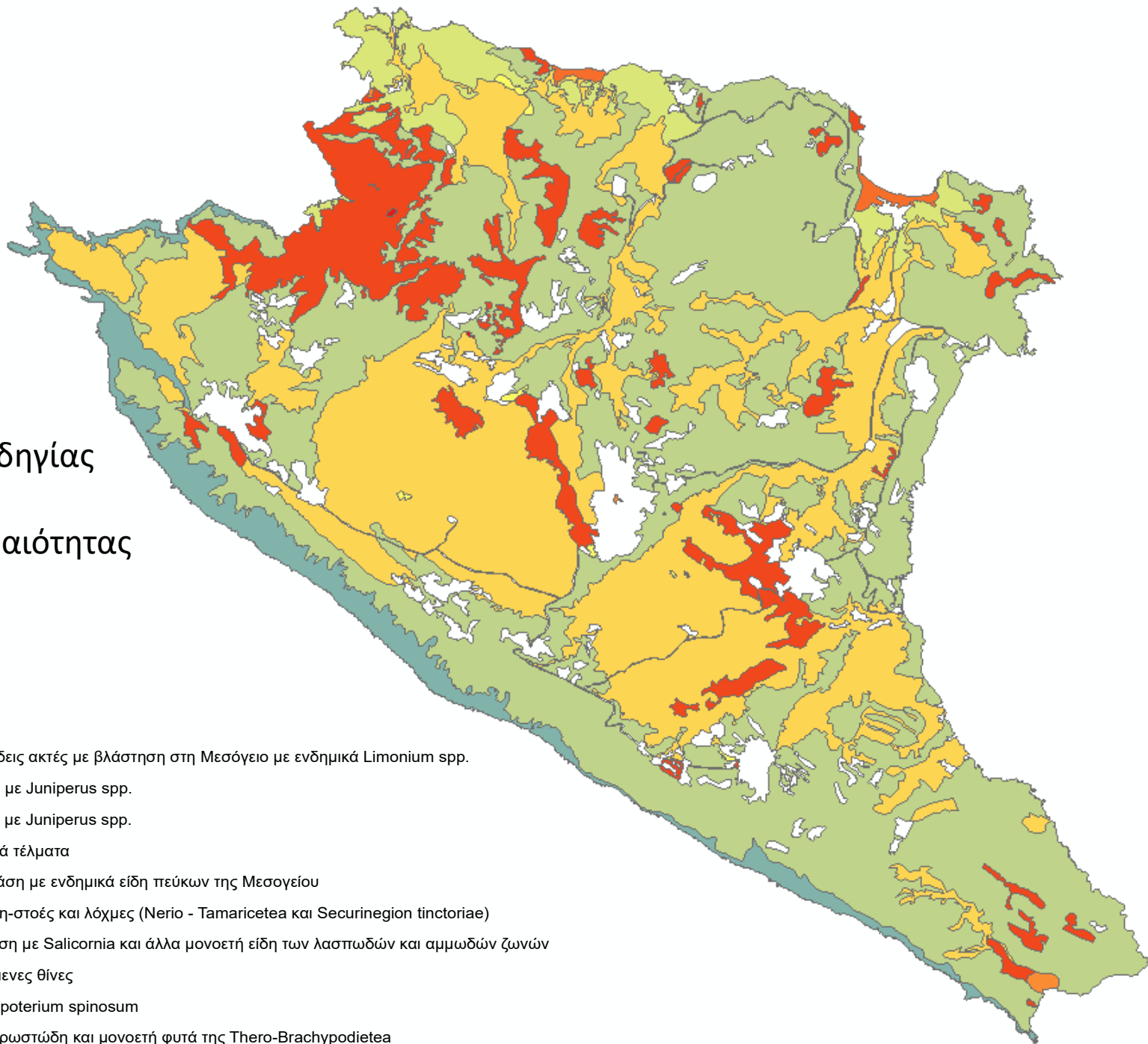
Ορισμένοι από αυτούς ορίζονται ως οικότοποι «προτεραιότητας» που διατρέχουν τον κίνδυνο να εξαφανιστούν και για τους οποίους υπάρχουν ειδικοί κανόνες.

Οι τύποι φυσικών οικοτόπων του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας χαρακτηρίζονται είτε ως φυτοκοινωνιολογικές μονάδες, δηλαδή με τα φυτοκοινωνιολογικά τους γνωρίσματα είτε με καθαρά φυσιογνωμικά - οικολογικά χαρακτηριστικά.

- 10 Τ.Ο. Της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ
- 3 Τ.Ο. Προτεραιότητας

Υπόμνημα

- Απόκρημνες βραχώδεις ακτές με βλάστηση στη Μεσόγειο με ενδημικά *Limonium* spp.
- Δενδρώδη matorrals με *Juniperus* spp.
- Θίνες των παραλίων με *Juniperus* spp.
- Μεσογειακά εποχιακά τέλματα
- Μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά είδη πεύκων της Μεσογείου
- Νότια παρόχθια δάση-στοές και λόχμες (*Nerio - Tamaricetea* και *Securinegion tinctoriae*)
- Πρωτογενής βλάστηση με *Salicornia* και άλλα μονοετή είδη των λασπωδών και αμμωδών ζωνών
- Υποτυπώδεις κινούμενες θίνες
- Φρύγανα από *Sarcopoterium spinosum*
- Ψευδοστέππα με αγρωστώδη και μονοετή φυτά της Thero-Brachypodietea

1240 Απόκρημνες βραχώδεις ακτές με βλάστηση στη Μεσόγειο (με ενδημικά *Limonium* spp.)

1240 Απόκρημενες βραχώδεις ακτές με βλάστηση στη Μεσόγειο (με ενδημικά *Limonium* spp.)

1310 Μονοετής βλάστηση με *Salicornia* και άλλα είδη λασπωδών και αμμωδών ζωνών

Μονοετής βλάστηση με *Salicornia* και άλλα είδη λασπωδών και αμμωδών ζωνών
Αλυκή Γαύδου

2110 Υποτυπώδεις κινούμενες θίνες της Μεσογείου

2110 Υποτυπώδεις κινούμενες θίνες της Μεσογείου
Σαρακίνηκο – Αγ.Ιωάννης

2250* Λόχμες των παραλίων με άρκευθους (*Juniperus* spp.)

2250* Λόχμες των παραλίων με άρκευθους (*Juniperus* spp.). Φώτο: Junicoast
Σαρακήνικο

3170* Μεσογειακά εποχιακά τέλματα

3170* Μεσογειακά εποχιακά τέλματα
Άγιος Παντελεήμονας (φώτο Richard V. Lansdown από Lansdown et al 2016)

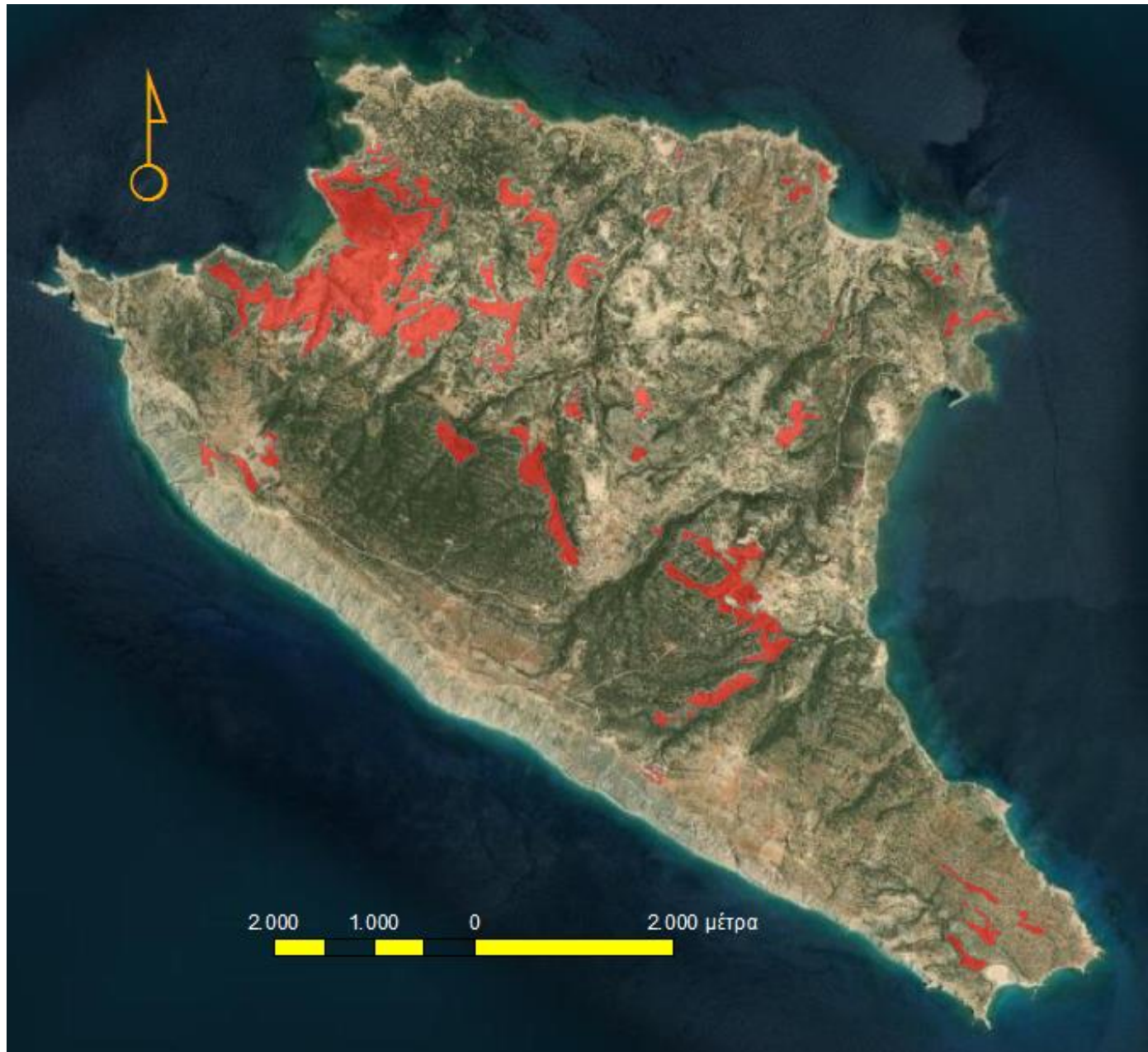
5210 Δενδρώδη matorrals με *Juniperus* spp.

5210 Δενδρώδη matorrals με *Juniperus* spp.
Φωτο: Arno Schürer

5420 Φρύγανα με *Sarcopoterium spinosum*

5420 Φρύγανα με *Sarcopoterium spinosum*. Άμπελος
Φωτο: Andrew J

6220* Ψεύδο - στέππες με γράσταις και ετήσιες πόες (*Thero - Brachypodietea*)

6220* Ψεύδο - στέπες με γράσταις και ετήσιες πόες (*Thero - Brachypodietea*)
Φωτο: Dorazo et al. 2008

9540 Μεσογειακά δάση πεύκης

9540 Μεσογειακά δάση πεύκης
Φώτο: Benoit Bourdin

92D0 Νότια παρόχθια δάση-στοές και λόχμες (*Nerio - Tamaricetea* και *Securinegion tinctoriae*)

92D0 Νότια παρόχθια δάση-στοές και λόχμες (*Nerio - Tamaricetea* και *Securinegion tinctoriae*)

Πανίδα - Μαλάκια

1η αναφορά από τους Wersterlund & Blanc το 1879

2η αναφορά μετά από 100 χρόνια (το 1973) όπου αναφέρεται ένα δεύτερο είδος για το νησί *Oxychilus pieperi*

Ως το 1994 κανείς δεν είχε επισκευτεί το νησί να καταγράψει τα μαλάκια. Η Βαρδινογιάννη κατέγραψε 28 είδη.

Η έρευνα συνεχίζεται, νέα είδη περιγράφονται

Mastus claudia: Έχει βρεθεί μόνο στη Γαύδο και
πουθενά αλλού στον κόσμο!

Περιγράφηκε το 1998 από τους Maassen & Welter-
Schultes

Κάτω από θάμνους και πεύκα, σπάνιο σε ανοιχτούς
βιότοπους, προτιμά το νεογενές υπόστρωμα και δεν
ζει σε περιοχές με μεσοζωικό ασβεστόλιθο

Mastus amenazada
Welter-Schultes, 1999

Σπάνιο Ενδημικό
της Γαυδοπούλας

Xerocrassa claudiconus
Hausdorf & Welter-Schultes, 1998
Μη απειλούμενο Ενδημικό
Γαύδου & Γαυδοπούλας

Xerocrassa claudia
Hausdorf & Welter-Schultes, 1998
Μη απειλούμενο Ενδημικό
της Γαύδου

Πανίδα - Ακρίδες

- 1 *Calliptamus barbarus*
- 2 *Pyrgomorpha conica*
- 3 *Sphingonotus caerulans*
- 4 *Eupholidoptera jacquelinae*
- 5 *Chorthippus birroi*

Tilmans, 2002

Μεσογειακό είδος
Μεσογειακό είδος
Ευρωπαϊκό είδος
Ενδημικό Γαύδου
Κρητικό ενδημικό είδος

Φώτο: Roy Kleukers

Journal of Orthoptera Research 2002, 11(2): 157-161

Eupholidoptera jacquelinae

Abstract

Description of a new species of the genus *Eupholidoptera* Maran. This new species, *E. jacquelinae*, was found on the Greek island of Caudos, south of Crete. In relation with other members of the genus it is discussed on the basis of morphological traits.

Key words

New species, *Eupholidoptera*, taxonomy, Greece, Caudos, habitat, distribution, biogeography

Introduction

As already stated by Willemse (Willemse & Kruesevan 1976; Willemse 1980, 1984) Crete is remarkably rich in species of the genus *Eupholidoptera*: *E. cretica* Ramme, *E. fuscipata* Willemse & Kruesevan, *E. laevis* Willemse & Kruesevan, *E. pallipes* Willemse & Kruesevan, *E. gemellata* Willemse & Kruesevan and *E. azifla* (Ramme). After 1984, *E. amantissae* Nadig (1985) and *E. glialla* Mass (1999) were added to the species list of Crete. In 2001, another two new species, *E. marianae* Willemse & Heller and *E. rannet* Willemse & Heller. All these species, in total now 10, are known only from Crete, except for *E. azifla* which has also been recorded from Naxos (Ramme 1927). However, the record of a single male of *E. azifla* from Naxos is doubtful (Willemse & Heller 2001).

Off the south coast of Crete in the Libyan Sea is an islet named Caudos. This small island, 9 km long, with an average width of 5 km, is inhabited by some 50 persons. It has an area of 27 km² and its highest point, situated on the SW coast, is no more than 362 m above sea level. Caudos is the southernmost point of land in Greece and also in Europe.

Caudos lies at a distance of 40 km from the nearest point on the south coast of Crete and is separated from Crete by a sea depth of up to 1000 m. The island has been raised from the sea floor by the collision of two tectonic plates. This geographical isolation is favorable to the development of endemics. Caudos is known for endemic land snails and plants (Nether-Schubert 1998). To what extent this is also the case in other groups of the fauna of Caudos is unknown. Due to its isolated geographical location, little research has been done on the islet. Its orthopteran insect fauna was almost completely unknown.

Two collecting trips to the island (11 June 2000 and 30 April to 2 May 2001) showed the expectation of more endemic faunistic elements on Caudos to be true for the Orthoptera: 4 specimens of an *Eupholidoptera* species were collected that clearly differ from any of the species previously described in that genus.

Eupholidoptera jacquelinae spec. nov.
(Figs 1-9)

Material examined.—*Holotype*. ♂ (collection Tilmans, Couda); labelled: Hellas, Caudos, 50 m / Karase, 11.VI.2000 / WCS84 N 34°01.00' E 024°07.236' / legit. I.M. Tilmans & I.E.R. Tilmans-Smidt. With additional label: specimen nr 2000.005.02.

Allotype. — ♀ (collection Tilmans); labelled: Hellas, Caudos, 50 m / Karase, 30.IV. — 2.V.2000 / WCS84 N 34°01.00' E 024°07.236' / legit. I.M. Tilmans & I.E.R. Tilmans-Smidt. With additional label: IX. IARVA/image: 25.V.2001 and Specimen nr 2001.004.13.

Paratypes. — 2 ♂♂: 1 ♂ (collection Fer Willemse, Eegshoven); same data as holotype, but Specimen nr 2000.005.03; 1 ♂ (collection Tilmans); same data as allotype, but with additional label: IX. IARVA/image: 25.V.2001 and Specimen nr 2001.004.12.

Description. — Male: general appearance, pronotum, elytra and legs as type species of genus. Stimulatory file of left elytron consists of about 120 teeth, shortest distance between proximal and distal end 3.5 mm, middle greatest width of teeth 0.12 mm, density of teeth in middle two thirds portion of articulatory file about 32 mm⁻¹. Last abdominal tergite (Fig. 1) apically with round doromedian depression; posterior margin (Fig. 2) triangularly extended ventrally with v-shaped medial incision, strongly curved frontally, provided with apical tooth on either side; surface of extensions with transverse wrinkles; depression and extensions densely covered with golden-colored hairs.

Cercus (Fig. 3) long, slender, cylindrical with golden-colored short and long hairs, without any tooth, twice as long as greatest length of last abdominal tergite, slightly tapering apically; apical three fourths of cercus slightly bent towards, tip obtusely conical.

Subgenital plate in ventral view (Fig. 4) convex, remarkably slender with well defined median keel and next to it on both sides, a depression, strongly elongated apical lobes that (faintly discernible) pass into style; style long, slender (length 3 mm, width 0.5 mm), densely golden haired, slightly flattened distally, apicoventrally conical; subgenital plate in lateral view (Fig. 5) along the strongly developed lateral margin a deep groove from base of subgenital plate to beginning of elongated apical lobes; apex of lobes distally armed with sharp spine that covers base of stylus.

Titillator (Fig. 6) small, with basal part extending weakly curved laterally; apical part basally, slightly swollen in basal half with medial depression, divided in apical half from the narrow base widening

Πανίδα - Κολεόπτερα

Enzo Colonnelli 2016

Αγ. Γεώργιος

Styphlus (Styphlus) fontis

Φώτο Francesco Sacco

Coenopsimorphus euoraeus

Φώτος: Maurizio Gigli

Ο μοναδικός αντιπρόσωπος του Βορειοαφρικανικού γένους στην Ευρώπη

Πανίδα - Πεταλούδες

- *Pieris rapae* →
- *Pontia edusa*
- *Lampides boeticus*
- *Polyommatus icarus* →
- *Vanessa atalanta*
- *Vanessa cardui* ↘

Φώτος: lepidoptera.eu

Πανίδα - Χειλόποδα

12 είδη (Simaiakis et al. 2005)

Bothriogaster signata, φώτο: Χριστόδουλος Μακρής

Geophilus carporhagus, φώτο: Σημαιάκης Στέλιος

Πανίδα - Ερπετά

Mauremys rivulata

Mediodactylus danilewskii

Hemidactylus turcicus

Telescopus fallax

Στην Ελλάδα το είδος βρίσκεται στο Καστελόριζο και τη Γαύδο. Εξαπλώνεται επίσης στη Βουλγαρία, την Ουκρανία και τη νοτιοδυτική Ανατολία.

Πανίδα – Θηλαστικά 1

- *Lepus europaeus*
- *Rattus rattus*
- *Mus musculus*

Φώτο: inaturalist.org
shrike2

Φώτο: inaturalist.org
stevecollins

Πανίδα – Θηλαστικά 2

Pipistrellus kuhlii

Tadarida teniotis

Nyctalus sp.

Φώτο: batslife.eu

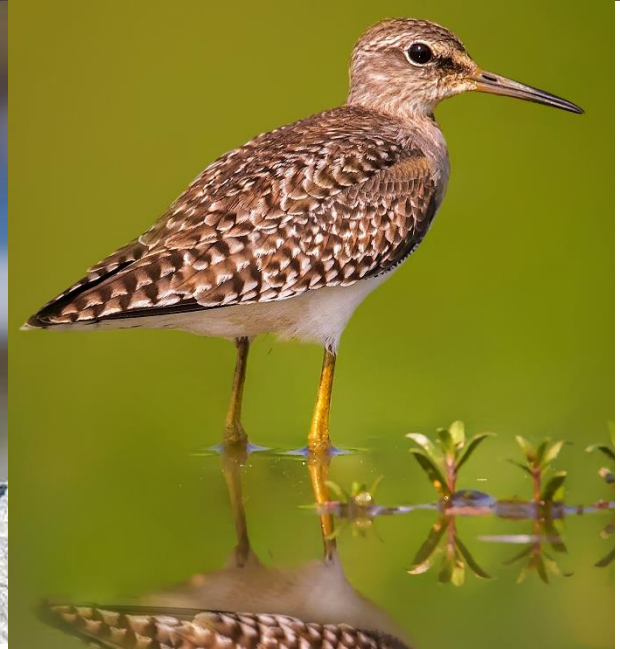

Έως τώρα δεν υπήρχε
καμία καταγραφή!!

Πανίδα - Πουλιά

- 29 Είδη αναπαραγόμενα στο νησί
- Αποτελεί χώρο συγκέντρωσης ορνιθοπανίδας ιδίως στην ανοιξιιάτικη μετανάστευση. Κομβικό σημείο για τη μελέτη της μετανάστευσης στην Ανατολική Μεσόγειο
- Επιδημητικά – Διαβατικά – Χειμερινοί επισκέπτες – Καλοκαιρινοί Επισκέπτες

Ευχαριστώ

